

Valkenburg blundert...

Door Lou Heynens

Ontegensprekelijk is het een goede en verstandige zaak dat Valkenburg wordt opgeknapt en innoverend met haar historisch verleden en erfgoed wenst om te gaan. Dat zo-iets nooit en te nimmer tot ieders smaak is, blijft onvermijdelijk oorzaak van scheve gezichten, verhitte discussies en verongelijkte geesten. Maar een gemeentebestuur dat acht slaat op wat de cultuurgeïnteresseerde burger echt beweegt, en dat ook respect heeft voor diens mening, hoort niet bij het geringste weerwoord op haar beurt de kin in de lucht te steken of een kostenverspillende commissie van 'beter-weters' in te stellen. Want veel zaken, bijvoorbeeld het pijnlijke geblunder in de teksten op de gemeentelijke info-borden en in de straatnaamgeving, zijn licht te corrigeren zonet recht te zetten. Maar zeker niet te negeren!

Ik kan mij, als burger met een brede belangstelling voor geschiedenis in het algemeen en het historisch-cultureel erfgoed van Valkenburg in het bijzonder, niet aan de indruk onttrekken dat het verleden, hoogstwaarschijnlijk omwille van de presentatie van het 'product Valkenburg', door B&W beschamend lichtzinnig wordt opgepompt. Dat heeft tot gevolg dat er met betrekking tot het culturele erfgoed veel slordigheden zijn begaan en een en ander zelfs gebrek aan relevante kennis vertoond. Weet je dat als burger, wat neem je dan nog serieus?

Enige voorbeelden van de (vele) pijnlijke blunders lijken mij hier dan ook terecht op zijn plaats. Iedereen begrijpt dat het de plicht van de historicus of schrijver

(onderzoeker) is, om de feitelijke werkelijkheid achter de ogenschijnlijke 'waarheid' te zoeken. Dat kan zelfs tot gevolg hebben, dat de ene na de andere 'beroemdheid' uit zijn graf wordt getrokken om vervolgens de leuk gevonden mythe de nek om te draaien. Het zei zo. Te zeggen wat is, blijft naar mijn mening, dé revolutionairste daad...

Dat blunders een eigen en onverwoestbaar leven gaan leiden mag evident zijn. Op zoek naar de Pélerinstraat (wie van de naamdragers was het ook weer?), sprak ik een mevrouw aan, met de vraag: "waar ligt de Pélerinstraat?". "Die bestaat hier niet, heb ik ook nooit van gehoord. En ik kan het weten, want ik ben hier geboren en getogen." Pang! Achteraf bleek dat

we beiden, met onze vier voeten, in de Pélerinstraat stonden. Mede schuld van de ontkenning was de afwezigheid van het betreffende straatnaambord. Dát moest blijkbaar de betonvaste mening van de Valkenburgse dame ondersteunen.

Hoeveel de alombekende, en bij leven zeer gewaardeerde uitgever van het toenmalige 'Land van Valkenburg' c.q. 'Geulrand', wijlen Léon Pluymaekers in zijn lezens-

• Jomkvrouwe Alide de Villers de Pité (1846-1941), vrouwe van kasteel Oost. (Foto: Lou Heynens, 2014)

waardige artikelen gemorrelt heeft met beschamende aspecten uit de geschiedenis, kan ik niet zwart-op-wit bewijzen. Dat hij geregeld een loopje met de waarheid nam staat echter als een paal boven water. In een van zijn artikelen over cultureel-historische aspecten van de Valkenburgse geschiedenis wist Léon zijn lezerspubliek flink te 'belazeren'. Hij stak bijvoorbeeld de laatste adellijke bewoonster van kasteel Oost, de weduwe van Freiherr Karl von Schrader, Alide de Villers de Pité, een bos 'pauwenveren' in haar achterste. Reden? Het moest een zeer beschamende zaak aan het oog te onttrekken. In ieder geval: hij wou zijn verhaal op een imponerende manier oppompen. Deze Alide, die zich in 1940 richting honderdjarige leeftijd danste, zou volgens onze hoofdredacteur-uitgever Léon, 'hofdame zijn geweest van vier (4) keizers'. Jawel, niet meer en niet minder! Hij moet ongetwijfeld zijn lezers voor naïef of voor ongeneselijk dom hebben gehouden. Ik kan het speerpunt van zijn verhaal over 'Alide-Oost' niet anders verklaren. Maar pas op, Léonke was een fanatieke aanhanger van het 'NS-leidersprincipe': dwz. voor het volk wordt (!) gedacht en gehandeld. Anders krijg je maar chaos. De Gemeente Valkenburg stapte in de stroom, die Léon in de gewenste richting stuurde. Zo hangt Anno 2016- dan ook prompt een niet te ontwijken Infobord aan de rechterzuil bij de 'poort' van kasteel Oost, met het inmiddels beroemde: 'hofdame van vier keizers'. Dit, tot hilariteit of ergernis van veel opmerkzame kenners van de geschiedenis. Daarmee kleeft dus ook aan het gepresenteerde Valkenburgse culturele info-imperialisme een verdacht en zelfs feodaal geurtje. Léon immers, ging zonder tegenspraak daarin voor. Zo heeft hij weliswaar de hoogede Alide bij vier keizers in bed gestopt, alsof deze mannen impotent waren, maar in feite ging het om veel beschamender zaken. Het bruine verleden van Léon heeft hem hoogstwaarschijnlijk – ik kan geen mens in zijn ziel kijken – daartoe aangezet. Hij moest natuurlijk de waarheid met een andere stoffering presenteren als die in werkelijkheid was. Bon. De hoogwelgeborene vrouwe van Oost, Alide Freifrau von Schrader, was van rooms-katholieke huize. Hoe rooms of katholiek, valt niet meer te controleren. De genoemde roomse dame was normaliter aan het strenge c.q. puriteinse protestantse hof in Berlijn (denk aan drie van de vier keizers!) niet welkom. En als hofdame...? Tja. Hier kan

ik omwille van het ingewikkelde hofreglement niet uitweiden. Wel was haar man, Karl, kamerheer bij 'Der Kaiser'. Maar, uit eigen ervaring weet ik, in een kasteel of paleis ga je je bij het zien van al die stoet portretten, vlug en stierlijk vervelen. En, geachte lezer, mocht het 'nieuw' voor u zijn waarop ik doel: erotiek of lust in seks, is van alle tijden. Mijn vader en ook ikzelf (zonder op te willen scheppen) hadden er proportioneel veel last van. Alide en Karl ook. Samen in één bed? Dáár en zó, raakt je al vlug alle fantasie kwijt. Dus de beide hoogwelgeborenen keken uit naar 'wat' anders. En dat gegeven staat in een groot paleis bij elke salon- of kamerdeur in strak uniform of toilet met man of vrouw te wachten. Avontuur. Des te heerlijker als het verboden is. De geest van de erotiek, die overal huist (zelfs in gevangnissen), blijkt ook in het Kaiserliche Stadtschloss in Berlijn, 'thuis' of op zijn qui-vive te zijn geweest. De ene na de andere mooie man of vrouw - prinsen, prinsessen 'van den bloede' en in de hiërarchie lager staande edelen - herkenden in elkaars ogen het onblusbare verlangen, met als bondig resultaat: 'we organiseren een feest ... met wederkerig gebruik van de geslachtsdelen.'

De onkundige lezer zij nu aan te raden even op internet te gaan struinen op wat 'porno-sites' om zich te oriënteren en zo ook te begrijpen waar ik op doel. Hebt u het gezien (er is niets nieuws onder de zon, volgens koning Salomo), dan weet u wat er zo ongeveer in 1891 in een kasteel bij Berlijn is gebeurd. Man en vrouw, vrouw met vrouw, man met man, en verder alle

• Een van de twee leeuwen die Alide omstreeks 1930 op de toegangspoort van Oost liet plaatsen. Té laat, om de verloren eer te redden.

(Foto: Lou Heynens, 2014)

• De man van Alide, Karl Freiherr von Schrader, die na een duel om de 'eer' van zijn vrouw te redden, de volgende dag overleed (1896).

(Foto: Collectie Guido Weinberger)

mogelijke standen en combinaties. Het zei gezegd: de hoogwelgeborene Alide wist van wanten, want is de spil in het feest. Toen het schandaal – behalve in het moreel zuivere Valkenburg e.o. – uitlekte en wereldwijd aan de grote klok werd gehangen (zelfs in de The New York Times), brak de pleuris los. Daarop probeerde Alide's Karl, in een duel, haar 'eer' te redden. Karl werd daarbij dodelijk getroffen en Alide, moeder van drie jonge kinderen, kreeg van de keizer subiet een enkele reis kasteel Oost aanbevolen. Daar leefde ze nog bijna een halve eeuw, als deugdzaam weduwe. Dat mag, want na een oprechte biecht waren de zonden toen sowieso vergeven. Wat doet Léon Pluymaekers? Wat doet de Gemeente Valkenburg? 'Wat ik niet wil weten, bestaat niet'. Zo iets. Én juist dat (!) wil het imponerende gemeentelijke infobord bij kasteel Oost, met het verhaal over 'de hofdame van vier keizers' de voorbijganger inprenten. Alide zou zeggen: 'god zegene jullie greep'. Dat zou de adellijke psyche uitstekend verklaren. <<

(Wordt vervolgt)